

Zhrnutie podnetov ku záverečnej konzultácii o informáciách uvedených v článku 26 ods. 1 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/460 zo 16. marca 2017, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o harmonizovaných štruktúrach taríf za prepravu plynu

Úvod

Dňa 7. októbra 2025 zverejnil prevádzkovateľ prepravnej siete, spoločnosť eustream, a.s. (ďalej tiež ako "Eustream"), na základe rozhodnutia Úradu pre reguláciu sieťových odvetví č. 0001/2017/P-TS zo dňa 20. novembra 2017, záverečnú konzultáciu týkajúcu sa metodiky určovania referenčných cien za prístup do prepravnej siete a prepravu plynu v Slovenskej republike (ďalej tiež ako "záverečná konzultácia") v súlade s požiadavkami stanovenými v článku 26 nariadenia Komisie (EÚ) 2017/460 zo 16. marca 2017, ktorým sa stanovuje sieťový predpis o harmonizovaných štruktúrach taríf za prepravu plynu (ďalej tiež ako "TAR NC"). Záverečná konzultácia, zverejnená na webovom sídle spoločnosti Eustream, bola prístupná všetkým zainteresovaným stranám. Všetky zainteresované subjekty sa mohli zúčastniť záverečnej konzultácie a zaslať svoje pripomienky a podnety v termíne do 7. decembra 2025.

Zhrnutie

V reakcii na záverečnú konzultáciu spoločnosti Eustream o informáciách uvedených v článku 26 ods. 1 nariadenia TAR NC, vrátane navrhovanej metodiky určovania referenčných cien, v zmysle článku 26 nariadenia TAR NC svoje podnety zaslali nasledovné subjekty:

- D. TRADING d.o.o.
- Energy Traders Europe
- Klub 500
- ENGIE
- U. S. Steel Košice, s.r.o.
- Naftogaz Trading Europe AG
- NET4GAS, s.r.o.
- LLC Gas TSO of Ukraine
- Slovenský plynárenský priemysel, a.s.
- SLOVNAFT, a.s.
- RWE Supply & Trading GmbH
- MVM ONEnergy Trading Ltd.
- MVM CEEnergy Slovakia s.r.o.
- SLOVENSKÝ ZVÄZ VÝROBCOV TEPLA
- ORLEN S.A.

Za účelom splnenia požiadaviek stanovených v článku 26 ods. 3 nariadenia TAR NC, Eustream týmto zverejňuje podnety prijaté v rámci konzultácie vrátane ich zhrnutia. Zhrnutie podnetov je zverejnené v slovenskom ako aj anglickom jazyku s cieľom zabezpečiť, aby bol konzultačný proces transparentnejší a efektívnejší. V prípade rozdielov medzi originálnou verziou prijatých podnetov a ich interpretáciou v rámci zhrnutia podnetov je rozhodujúca originálna verzia prijatých podnetov.

Podnety prijaté v rámci záverečnej konzultácie sa týkali nasledujúcich aspektov konzultovaných dokumentov:

Navrhovaná výška prepravných taríf počas prebiehajúceho regulačného/tarifného obdobia

- Pripomienky k navrhovanému zvýšeniu prepravných poplatkov počas prebiehajúceho regulačného obdobia a dôvodom, ktoré viedli prevádzkovateľa prepravnej siete k návrhu na ich zvýšenie. V pripomienkach sú vyjadrené námietky, že ide o druhé výrazné zvýšenie prepravných taríf v aktuálnom regulačnom období 2023–2027 bez dostatočného zdôvodnenia podmienok existencie výnimočných okolností podľa nariadenia TAR NC. Navrhovaný nárast taríf pre rok 2026 je podľa pripomienkujúcich subjektov neprimeraný, neodráža skutočné náklady, môže vytvárať bariéry pre cezhraničný obchod a ohrozovať konkurencieschopnosť Slovenska. V predložených pripomienkach boli vyjadrené obavy, že navrhované zvýšenie prepravných taríf môže ohroziť toky plynu cez slovenskú plynárenskú infraštruktúru a tým aj nadväzujúce siete a prepojené trhy, môže mať negatívny dopad na slovenskú ekonomiku, likviditu slovenského trhu, konkurencieschopnosť, vplyv na ceny tovarov a služieb a je tiež v rozpore s princípmi energetickej solidarity EÚ;
- Podnety na zachovanie súčasnej úrovne prepravných taríf namiesto ich ďalšieho zvyšovania. Udržiavanie prepravných taríf na konkurencieschopnej úrovni môže byť podľa reakcií trhu prospešné na prilákanie nových tokov, optimalizáciu využívania slovenského prepravného systému a zabezpečenie finančnej stability prostredníctvom vyššej miery využitia prepravného systému, napríklad aj prostredníctvom posilnenia tokov plynu v smere západ-východ, aj v dôsledku možného rastúceho využitia ukrajinských zásobníkov;
- Podnety, aby bol vytvorený priestor na zníženie prepravných taríf pre domácich priemyselných odberateľov s cieľom znížiť dopady na priemysel (napr. prostredníctvom zavedenia osobitných sadzieb pre odberateľov s vysokým odberom plynu alebo pre podniky, ktoré využívajú zemný plyn ako technologickú surovinu);
- Pripomienky k predpokladom týkajúcim sa kapacity na vstupno/výstupnom bode Výrava a tiež na iných bodoch, rezervácie kapacít uskutočnené na jednotlivých bodoch by mali byť zohľadnené v prognózach prevádzkovateľa prepravnej siete a premietnuté do vypočítaných tarifných sadzieb;
- Podnety na zníženie multiplikátorov krátkodobých produktov, ktoré by podporilo cezhraničný obchod a zvýšilo budúce využitie slovenskej plynárenskej infraštruktúry;
- Podnety zvážiť zavedenie zľavy len výlučne pre tranzit bez prístupu do VTP, napríklad pre trasu Lanžhot – Budince a Baumgarten – Budince;
- Podnety zvážiť možné stimuly, ktoré by urobili prepravnú trasu smerom na Ukrajinu viac konkurencieschopnou v porovnaní s alternatívnymi trasami a podporili aktívnejšie využívanie prepojovacích bodov medzi Slovenskom a Ukrajinou, prispeli k podpore energetickej solidarity a podpore Ukrajiny prostredníctvom predvídateľných a primeraných prepravných taríf, nakoľko v aktuálnom geopolitickom kontexte zohráva slovenský prepravný systém kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní energetickej bezpečnosti Ukrajiny a tým aj stability širšieho európskeho trhu s plynom.

Transparentnosť stanovenia cieľových výnosov a regulačnej bázy aktív

- Výhrady k chýbajúcej metodike stanovenia cieľových výnosov prevádzkovateľa prepravnej siete a regulačnej bázy aktív (RAB). Pripomienky týkajúce sa potreby väčšej transparentnosti v súvislosti s metodikou stanovenia výšky cieľových výnosov, pripomienky na doplnenie návrhu o transparentné a overiteľné údaje o spôsobe výpočtu cieľových výnosov a o metodike ocenenia RAB;

- Pripomienka k navrhovanej výške cieľových výnosov v súvislosti s navrhovanou úrovňou taríf po aplikácii benchmarkingu vrátane návrhu na objasnenie ako bude zabezpečené, aby prevádzkovateľ prepravnej siete získal všetky potrebné výnosy na pokrytie svojich nákladov.

Krížové dotácie

- Výhrady, aby nedochádzalo k prenášaní objemového rizika na koncových odberateľov plynu. Pripomienky, aby tarify zohľadňovali skutočné náklady súvisiace s poskytovaním regulovaných služieb, a aby nedochádzalo ku krížovým dotáciám medzi vnútroštátnou (prepravnou) a medzisystémovou (tranzitnou) činnosťou, podnety oddeliť náklady na prevádzku infraštruktúry používanej pre tranzit od nákladov na vnútroštátnu prepravu, resp. jednoznačné a transparentné oddelenie regulačných báz aktív;
- Podnety preskúmať návrh z pohľadu možného porušenia článku 7 nariadenia TAR NC, § 12 ods. 3 zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach, ako aj článku 102 ZFEÚ;
- Výhrady k navrhovanému pomeru vstup/výstup na úrovni 50/50. Návrh zohľadniť rozdiel medzi objemom importu a exportu tým, že sa priradí väčší podiel (viac ako 50 %) na vstupe namiesto použitia rozdelenia 50/50.

Použitie benchmarkingu

- Pripomienky k aplikácii benchmarkingu a zvolenej metóde aplikácie benchmarkingu, ktorý podľa pripomienkujúcich subjektov nie je plne v súlade s príslušnými ustanoveniami nariadenia TAR NC, potreba transparentného zverejnenia výberových kritérií použitých pri aplikácii benchmarkingu, pripomienky, že prevádzkovateľ prepravnej siete v konzultačných dokumentoch nezohľadnil predchádzajúce pripomienky Agentúry Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) týkajúce sa benchmarkingu prepravných taríf. Pripomienka, že benchmarking nie je viazaný na konkrétne konkurenčné trasy a je aplikovaný plošne;
- Podnety preskúmať a aktualizovať metodiku benchmarkingu z pohľadu jej súladu s nariadením TAR NC tak, aby zohľadňovala reálne podmienky konkurencie relevantných prepravných trás (konkurenčných cezhraničných bodov).

Časový aspekt

- Pripomienky k navrhovanému časovému harmonogramu súvisiacemu s navrhovanou aplikáciou taríf od 1. januára 2026, ktorý dáva obmedzený časový priestor medzi konaním konzultácie a navrhovaným dátumom uplatňovania nových taríf, znemožňuje trhu reagovať a pripraviť sa vopred na nové podmienky a tiež zvyšuje právnu neistotu, potreba koncepčnej zmeny cien pred termínom objednávanie ročných kapacít.

Špecifické podnety

- Podnet na posilnenie transparentnosti výpočtu prepravných taríf a zabezpečenie participácie priemyslu na tvorbe cenových rozhodnutí a včasné informovanie o plánovaných zmenách;
- Namietaná „primárna retroaktivita“ voči už uzavretým kontraktom, požiadavka odstrániť retroaktívny účinok a zaviesť právo mimoriadneho ukončenia pri neprimeranom zvýšení prepravných taríf;
- Podnet predložiť informáciu, akým spôsobom vstupujú nedobytné pohľadávky naakumulované v účtovníctve do kalkulácie na výpočet ceny.